
VIII. ОСВІТНЯ ДІЯЛЬНІСТЬ

УДК 332.378

РЕГІОНАЛЬНИЙ ПІДХІД ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІКИ ФАХІВЦЯМИ З ВИЩОЮ ОСВІТОЮ

М. М. КЛИМЕНЮК, доктор економічних наук, професор
(Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського);

І. С. КОЧАРЯН, доктор економічних наук, доцент
(Київський національний університет театру, кіно і телебачення
імені І. К. Карпенка-Карого);

В. І. ЩЕЛКУНОВ, доктор економічних наук, професор
(Український національний комітет Міжнародної Торгової Палати);

В. В. КОРНЄЄВ, доктор економічних наук, професор
(Інститут економіки та прогнозування НАН України)

Анотація. Метою статті є розробка моделі та методу планування підготовки фахівців із вищою освітою з урахуванням регіонального фактора. **Методика дослідження.** У роботі використано загальнонаукові методи: аналіз, синтез, індукція, дедукція, конкретизація, абстрагування, метод історичного й логічного дослідження. **Результати.** У статті запропоновано підхід до визначення потреби та модель планування державного замовлення на фахівців із вищою освітою в регіональному розрізі за критерієм мінімізації капіталовкладень у розвиток вищої освіти й забезпечення адекватного рівня соціально-побутових послуг у даному регіоні. **Практична значущість результатів дослідження.** Реалізація запропонованого підходу дає змогу підтримати адекватний рівень соціально-побутових послуг у даному регіоні за умови збільшення кількості осіб, які здобувають вищу освіту.

Ключові слова: регіон, вища освіта, модель планування, капіталовкладення, заклад вищої освіти (ЗВО).

Постановка проблеми в загальному вигляді та зв'язок із найважливішими науковими чи практичними завданнями. Основна мета державного планування підготовки фахівців – це забезпечення суб'єктів господарської діяльності, організацій різних форм і рівнів фахівцями всіх спеціальностей. Але, крім забезпечення цієї мети, під час планування державного замовлення слід урахувувати й інші умови та обмеження, зокрема фінансові й соціальні.

Наприклад, якщо навчальних потужностей закладів вищої освіти певного регіону України недостатньо для задоволення потреби цього

регіону у фахівцях конкретної спеціальності, то перед плановими органами виникає питання щодо вибору раціонального варіанта: нарощувати потужність ЗВО даного регіону за рахунок капіталовкладень чи використовувати вільні потужності з підготовки фахівців ЗВО інших регіонів.

Вибір другого варіанта забезпечує економію капіталовкладень, але породжує соціальну проблему додаткового навантаження на інфраструктуру міста через додатковий наплив молоді для навчання в його навчальних закладах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Вища освіта України є винятково складною багатовимірною структурою з розвинутою ієрархією, стан якої характеризується множиною параметрів, тому вдосконалення процесів управління вищою освітою передбачає обов'язкове покращення планування як основної і найскладнішої функції управління. Планування, у свою чергу, має базуватись на сучасних методичних підходах, що дозволять отримати оптимальні планові рішення. У зв'язку із цим, у кожній конкретній ситуації необхідно обґрунтувати методичний підхід до вирішення планового за-

вдання, який забезпечить найбільший ефект.

В Україні не існує комплексного підходу до прогнозування потреб виробничої та невиробничої сфер у кваліфікованих спеціалістах з урахуванням структури національної економіки [1]. Однією з найсерйозніших проблем є відсутність вірогідної статистики щодо реального співвідношення попиту та пропозиції кадрів на ринку праці України [2].

Процеси підготовки фахівців із вищою освітою протікають у системі ЗВО, управлінська підпорядкованість якої має два типи: галузеву та регіональну (рис. 1).

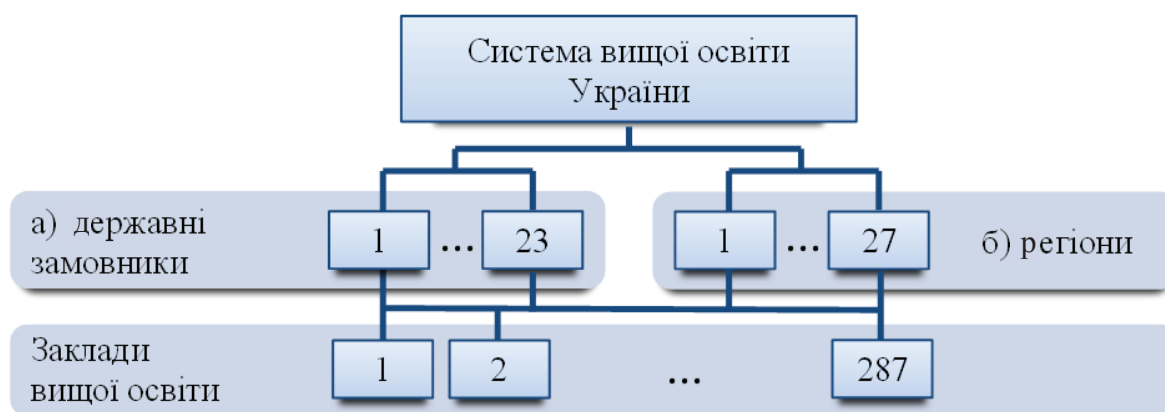

Рис. 1. Структура системи вищої освіти: а) галузева; б) регіональна [3, 4]

Особливістю структури є те, що кожен ЗВО одночасно є елементом як галузевої (тобто підпорядкований державному замовникові), так і регіональної структури (тобто підзвітний місцевим органам влади).

Параметри структури, кількість:

- державних замовників – 23 [3];
- регіонів – 27 [4];

– ЗВО – 287 (дані за 2016–2017 навчальний рік не враховують показників тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополь та частини зони проведення АТО) [5, с. 117].

Схема формування сумарної потреби економіки у фахівцях у розрізі регіонів наведена на рис. 2.

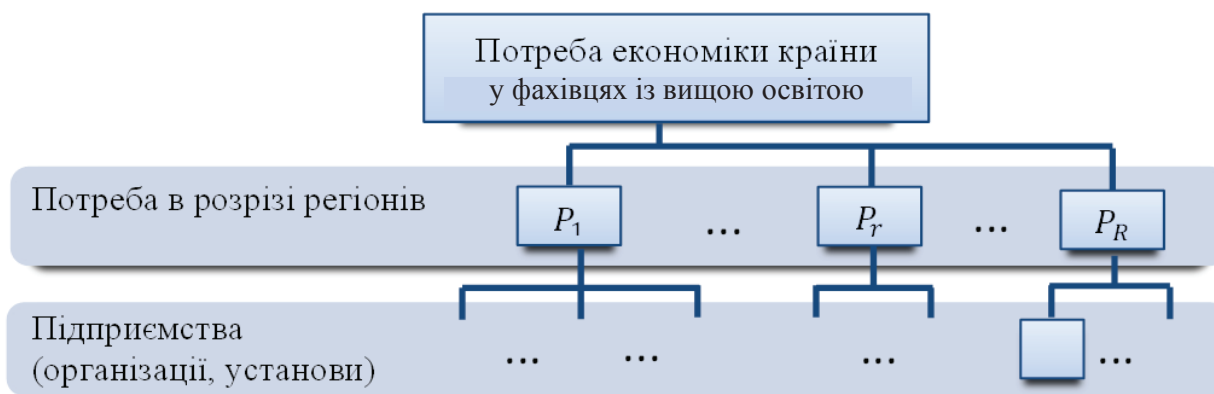

Рис. 2. Схема формування потреби регіонів та економіки України у фахівцях із вищою освітою [6]

Наведені схеми формування потреби мають за мету визначити потребу країни у фахівцях із вищою освітою для забезпечення нормального функціонування суб'єкта господарської діяльності, тобто підприємств (організацій, установ).

$$P = \sum_{r=1}^{27} P_r; \quad (1)$$

$$P_r = \sum_{i \in I_r} P_i, \quad r = \overline{1, 27}, \quad (2)$$

де P – загальна потреба економіки;

i – підприємство (організація, установа);

j – вид економічної діяльності (секція);

r – державний замовник;

r – регіон;

I_j – множина підприємств (організацій, установ), віднесених до ВЕД j .

Наведені підходи до визначення потреби економіки країни у фахівцях, за умови повного врахування потреби підприємств (організацій, установ), забезпечують:

$$P_{\text{вед}} = P_{\text{гал}} = P_{\text{рег}}, \quad (3)$$

де $P_{\text{вед}}$ – потреба за видами економічної діяльності (секціями);

$P_{\text{гал}}$ – галузева потреба (в розрізі державних замовників);

$P_{\text{рег}}$ – потреба за регіонами.

Отже, маємо три підходи до визначення потреби у фахівцях.

Формування цілей статті (постановка завдання). Метою статті є розробка моделі та методу планування підготовки фахівців із вищою освітою з урахуванням регіонального фактора.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Основною інформацією для обґрунтування регіональних планів підготовки фахівців є потреба регіону у фахівцях, навчальні потужності ЗВО й необхідні капіталовкладення в розвиток ЗВО та соціальну сферу для надання відповідних послуг студентам, які прибувають у регіон для здобуття вищої освіти.

Слід також урахувати, що частина випускників ЗВО залишається на постійне проживання в місті після закінчення навчання, стає повноправними його мешканцями, а отже, потребує відповідної якості послуг усіх систем життєзабезпечення, серед яких: виробництво, торгівля, транспорт, зв'язок, освіта, охорона

здоров'я і надання соціальної допомоги, надання комунальних та індивідуальних послуг, діяльність у сфері культури та спорту тощо.

У даному випадку не йдеться про поточні витрати на надання послуг, що їх, зазвичай, компенсує споживач цих послуг. Ідеться про основні засоби, без яких надання цих послуг неможливе як у кількісному, так і в якісному відношенні. Тобто, щоб зберігати рівень послуг на одну особу після збільшення чисельності мешканців міста, необхідно відповідно збільшити основні засоби міста (регіону), а отже, видатки державного та місцевого бюджетів.

Наприклад, якщо чисельність жителів міста збільшилась на 10 % унаслідок того, що випускники закладів вищої освіти, які приїхали з інших регіонів, залишилися в місті, то для того, щоб питома кількість послуг на одну особу не зменшилась, потрібно збільшити відповідні основні засоби на 10 %. При цьому слід ураховувати не лише загальну вартість основних засобів, а й вартість основних засобів, що припадає на одну особу даного регіону.

Нехай B_r – вартість основних засобів регіону r , P_r – кількість населення регіону r , тоді вартість основних засобів, що припадає на одну особу в регіоні r , становить

$$b_r = \frac{B_r}{P_r}, \quad r = \overline{1, R}, \quad (4)$$

де R – кількість регіонів.

Таким чином, якщо відома кількість випускників ЗВО, які залишаються в місті отримання вищої освіти, то можна визначити додаткову потребу у грошових коштах для відповідного збільшення основних засобів, і це доцільно враховувати під час планування державного замовлення на підготовку фахівців.

Певною мірою це стосується і студентів, які після здобуття вищої освіти залишають місце навчання для роботи в інших регіонах. Ці студенти протягом усього періоду навчання, як і постійні мешканці міста, мають бути забезпечені комунальними та індивідуальними послугами. Отже, це потребує відповідних коштів на збільшення основних засобів на цей період.

Наведемо залежності для визначення додаткового навантаження на державний і місцевий бюджети з метою підтримки такого рівня основних засобів на одну особу, який дасть можливість не знизити рівень послуг у зв'язку

зі збільшенням кількості населення міста.

Припустимо, що частка випускників ЗВО, які приїхали на навчання з інших регіонів і залишилися на постійну роботу за місцем навчання в регіоні r , становить k_r . Тоді частка фахівців, які залишають місто (регіон) навчання r і від'їжджають на роботу в інші регіони, становить $1 - k_r$ ($0 \leq k_r \leq 1$, $\forall r$).

Потреба в додаткових коштах для збільшення основних засобів, що пов'язана зі збільшенням населення міста r за рахунок прибуття студентів з інших регіонів для отримання вищої освіти, становить:

для випускників ЗВО, які залишаються на проживання на період навчання:

$$\Phi_{r,1} = k_r b_r x_r, \quad r = \overline{1, R}, \quad (5)$$

де x_r – кількість студентів, які відповідно до плану держзамовлення вступили на до ЗВО r -го міста (регіону) для задоволення потреби у спеціалістах інших регіонів;

для випускників ЗВО, які після завершення навчання залишають регіон r для роботи в інших регіонах:

$$\Phi_{r,2} = (1 - k_r) t E b_r x_r, \quad r = \overline{1, R}, \quad (6)$$

де t – термін навчання студента для здобуття вищої освіти, роки;

E – коефіцієнт ефективності капіталовкладень, дає змогу визначити річну частку загальної вартості основних засобів. Це величина, зворотна до терміну окупності капіталовкладень $t_{\text{окуп}} - E = 1 / t_{\text{окуп}}$.

Таким чином, можна визначити загальну потребу в коштах для нарощування основних засобів із метою збереження питомого рівня послуг міста (регіону) r під час прибуття на навчання у його заклади вищої освіти студентів з інших регіонів і задоволення їх потреби у спеціалістах:

$$\Phi_r = \Phi_{r,1} + \Phi_{r,2} = k_r b_r x_r + (1 - k_r) t E b_r x_r, \quad r = \overline{1, R}. \quad (7)$$

Перша складова залежності (7) відображає додаткове навантаження на бюджети у зв'язку зі збільшенням населення міста на кількість фахівців, які залишаються на постійне проживання після отримання диплома.

Друга складова – частина основних засобів, що припадає на термін навчання студентів, які приїхали на навчання з інших регіонів і залишають місто після завершення навчання. Величина $E b_r$ відображає вартість основних засобів, що припадає на одну особу на один рік. Якщо термін навчання становить, наприклад,

4 роки, то потреба у збільшенні основних засобів становитиме $4 E b_r$, у розрахунок на одного студента.

Після завершення цього терміну потреба в додаткових основних засобах відпадає, але навчальний процес продовжується і після випуску фахівців даної категорії. Якщо обсяги прийдомо й у подальшому залишаються на тому ж рівні, то потреба в нарощуванні основних засобів продовжується на майбутнє. Зрозуміло, що вона має корегуватись залежно від кількості студентів даної категорії.

Наведені формули дають можливість розрахувати потребу в нарощуванні основних засобів, пов'язану зі збільшенням мешканців міста за рахунок підготовки фахівців.

Ураховуючи цей фактор, під час формування плану держзамовлення на підготовку фахівців слід мати на увазі, що лише частина основних засобів призначена для забезпечення послугами студентів. Переважно це такі послуги соціальної сфери, як охорона здоров'я, освіта, відпочинок і спорт тощо. Зважаючи на це, для розробки плану підготовки фахівців потрібно визначити саме цю частку основних засобів.

Слід зауважити, що визначена проблема у збільшенні основних засобів може розглядатись не як план нарощування основних фондів і необхідних капіталовкладень у видатках державного бюджету, а лише як один із критеріїв оптимального планування замовлення на підготовку фахівців з урахуванням регіонального фактора [7].

Оскільки кожен абітурієнт має право вибору місця навчання, держава не має прямих важелів впливу на прийняття рішень абітурієнтами. У зв'язку з цим державі доцільно виробити політику, спрямовану на забезпечення надання населенню послуг щодо вищої освіти за високої якості підготовки фахівців та економії капіталовкладень у розвиток основних засобів інфраструктури, які пов'язані з компенсацією нераціональних рішень.

Для формування раціональної політики у сфері надання освітніх послуг необхідно:

- виконати аналіз фактичного розподілу абітурієнтів між регіонами для здобуття вищої освіти;
- виявити потребу в нарощуванні навчальних потужностей за регіонами;
- визначити частку фахівців, які залишаються для працевлаштування в регіоні здобуття вищої освіти;

- визначити питомі капіталовкладення в на-
рошування навчальних потужностей ЗВО;
- визначити питомі капіталовкладення в
основні засоби регіонів для забезпечення
відповідного рівня послуг соціально-по-
бутового характеру, що пов'язані з навчан-
ням студентів з інших регіонів;
- визначити оптимальний план розподілу
абітурієнтів між регіонами за критерієм
мінімізації додаткових капіталовкладень;
- сформуванню систему інформування та за-
охочення абітурієнтів і місцевих органів
державної влади до прийняття рішень, що
наближаються до оптимальних.

Отже, важливим кроком прийняття ефек-
тивної політики розвитку системи вищої осві-
ти є комплексна постановка задачі розподілу
та завантаження навчальних потужностей у
розрізі регіонів, виявлення їх резервів, обсягів
незадоволеної потреби в послугах на здобуття
вищої освіти, що стане обґрунтованою осно-
вою формування державної політики розвитку
системи вищої освіти.

Слід визначити такий розподіл абітурієнтів
між регіонами для здобуття вищої освіти (зна-
йти невідомі величини X_{ij} , $i = \overline{1, m}$, $j = \overline{1, m}$), за
якого буде забезпечена потреба кожного регіо-
ну у здобутті вищої освіти, не перевищені на-
вчальні потужності кожного регіону i , $i = \overline{1, m}$,
а сумарні додаткові капіталовкладення будуть
мінімальними.

Для розробки оптимізаційної моделі розпо-
ділу освітніх послуг за регіонами та виявлення
резервів і дефіциту навчальних потужностей
приймаємо позначення:

i – регіон, ЗВО якого надають освіту,
 $i = \overline{1, m}$;

j – регіон, із якого абітурієнт виїжджає
для здобуття вищої освіти до іншого регіону,
 $j = \overline{1, m}$;

N_i – навчальна потужність із надання вищої
освіти ЗВО i -го регіону, $i = \overline{1, m}$, осіб/рік;

P_j – потреба регіону j у здобутті вищої
освіти, $j = \overline{1, m}$, осіб/рік;

F – обсяг бюджетних коштів на додаткові
капіталовкладення, тис. грн;

k_{ij} – потреба в додаткових капітальних
вкладеннях у розвиток навчальних потужнос-
тей (за їх дефіциту) та інфраструктуру соціаль-
но-побутових послуг у разі переїзду абітурієн-
та на навчання з j -го до i -го регіону, тис. грн/
особу;

$m+1$ – фіктивний регіон, який уводиться в
разі дефіциту навчальних потужностей (додат-
ковий рядок) або неповного їх завантаження
(додатковий стовпчик);

X_{ij} – кількість осіб, які переїхали до i -го
регіону із j -го для здобуття вищої освіти, осіб.

Складемо модель цієї задачі.

Цільова функція:

$$\sum_{i=1}^m \sum_{j=1}^m k_{ij} X_{ij} \rightarrow \min. \quad (8)$$

Обмеження щодо задоволення потреби
кожного регіону у здобутті вищої освіти:

$$\sum_{i=1}^m X_{ij} \geq P_j, j = \overline{1, m}. \quad (9)$$

Обмеження з неперевикнення навчальних
потужностей кожного регіону:

$$\sum_{j=1}^m X_{ij} \leq N_i, i = \overline{1, m}. \quad (10)$$

Бюджетне обмеження на додаткові капіта-
ловкладення:

$$\sum_{i=1}^m \sum_{j=1}^m k_{ij} X_{ij} \leq F. \quad (11)$$

Умови реальності (невід'ємності) плану
розподілу:

$$X_{ij} \geq 0, i = \overline{1, m}; j = \overline{1, m}. \quad (12)$$

Вирішення задачі аналізу використання
навчального потенціалу та розвитку системи
вищої освіти дає можливість отримати опти-
мальний план за критерієм мінімізації сумар-
них капіталовкладень, що є підставою для
прийняття ефективних рішень із державного
регулювання розвитку та вдосконалення сис-
теми вищої освіти в розрізі регіонів [8].

**Висновки із зазначених проблем і перспек-
тиви подальших досліджень у поданому на-
прямі.** Реалізація запропонованого підходу дає
зможу підтримати адекватний рівень соціаль-
но-побутових послуг у даному регіоні за умови
збільшення кількості осіб, які здобувають вищу
освіту. Крім того, такий підхід спрямовано на
найповніше використання наявних навчаль-
них потужностей кожного регіону, а прийнятий
критерій оптимальності забезпечить мінімальні
капіталовкладення державного бюджету. Це до-
цільно використовувати під час розробки страте-
гічних заходів щодо вдосконалення планування
та може бути основою управлінських рішень із
державного регулювання вищої освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Шевченко Л. Дисбаланс професійної освіти і ринку праці: сутність, причини, шляхи подолання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/5_PNW_2010/Economics/58093.doc.htm (дата звернення: 18.01.2018). – Назва з екрана.
2. Кочемировська О. Напрями оптимізації державної політики в сфері розвитку трудового потенціалу України [Електронний ресурс]: аналіт. доп. / О. Кочемировська. – Київ: НІСД, 2013. – Режим доступу: http://www.niss.gov.ua/public/File/2013_nauk_an_rozrobku/trud_potenc.pdf (дата звернення: 18.01.2018). – Назва з екрана.
3. Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти [Електронний ресурс]: Постанова Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 266. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua> (дата звернення: 18.01.2018). – Назва з екрана.
4. Статистичний щорічник України за 2014 рік [Електронний ресурс]. Державна служба статистики України. – Режим доступу: http://ukrstat.org/uk/druk/publicat/kat_u/publ1_u.htm (дата звернення: 18.01.2018). – Назва з екрана.
5. Статистичний щорічник України за 2016 рік [Електронний ресурс]. Державна служба статистики України. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/publ1_u.htm (дата звернення: 18.01.2018). – Назва з екрана.
6. Безус А. М. Визначення множини задач державного управління вищою освітою / А. М. Безус, І. С. Кочарян, Ю. В. Петровська // Теорії мікро-макроекономіки: зб. наук. пр. – 2012. – Вип. 38. – С. 112–119.
7. Клименюк М. М. Методичні основи системи моніторингу навчальних потужностей закладів вищої освіти / М. М. Клименюк, І. С. Кочарян // Теорії мікро-макроекономіки: зб. наук. пр. – 2013. – Вип. 40. – С. 7–13.
8. Міністерство культури України. Офіційний сайт [Електронний ресурс]. – 2016. – Режим доступу: <http://mincult.kmu.gov.ua>

(дата звернення: 18.01.2018). – Назва з екрана.

REFERENCES

1. Shevchenko, L. (2010). Dysbalans profesijnoi osvity i rynku praci: sutnist', prychny, shljahy podolannja [The imbalance between vocational education and the labor market: the nature, causes, ways of overcoming]. Retrieved from http://www.rusnauka.com/5_PNW_2010/Economics/58093.doc.htm (accessed 18 January 2018) [in Ukrainian].
2. Kochemyrovs'ka, O. (2013). Naprjamy optymizacii' derzhavnoi' polityky v sferi rozvytku trudovogo potencialu Ukrai'ny: analit. dop. [Areas of optimization of the state policy in the field of development of labor potential of Ukraine: analyst. res.] Retrieved from http://www.niss.gov.ua/public/File/2013_nauk_an_rozrobku/trud_potenc.pdf. (accessed 18 January 2018) [in Ukrainian].
3. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrai'ny vid 29 kvitnja 2015 r. № 266 "Pro zatverdzhennja pereliku galuzej znan' i special'nostej, za jakymy zdijsnjuet'sja pidgotovka zdobuvachiv vyshhoi' osvity" [On Approval of the List of Fields of Knowledge and Specialties under which Higher Education Institutions are Prepared] Retrieved from <http://www.kmu.gov.ua> (accessed 18 January 2018) [in Ukrainian].
4. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrai'ny (2014). *Statystychnyj shhorichnyk Ukrai'ny za 2014 rik [Statistical Yearbook of Ukraine for 2014]*. Kyiv: Informatsiino-analitychne ahentstvo [in Ukrainian].
5. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrai'ny (2016). *Statystychnyj shhorichnyk Ukrai'ny za 2016 rik. [Statistical Yearbook of Ukraine for 2016]*. Kyiv: Informatsiino-analitychne ahentstvo [in Ukrainian].
6. Bezus, A. M., Kocharjan, I. S. & Petrovs'ka, Ju. V. (2012). Vyznachennja mnozhyny zadach derzhavnogo upravlinnja vyshhoju osvitoju [Determination of the set of tasks of state administration of higher education] *Teoriji mikro-makroekonomiky – Theories of Micro-Macroeconomics*: Col. sciences works, (38),

- (pp. 112–119) [in Ukrainian].
7. Klymenjuk, M. M. & Kocharjan, I. S. (2013). *Metodychni osnovy systemy monitoryngu navchalnyh potuzhnostej zakladiv vyshhoi osvity* [Methodological bases of the system of monitoring the educational capacities of institutions of higher education]. *Teoriji mikro-makroekonomiky – Theories of Micro-Macroeconomics: Col. sciences works*, (40), (pp. 7–13) [in Ukrainian].
  8. Ministerstvo kultury Ukrainy. Oficijnyj sajt (2016). <http://mincult.kmu.gov.ua> Retrieved from <http://mincult.kmu.gov.ua> (accessed 18 January 2018) [in Ukrainian].

Н. Н. Клименюк, доктор экономических наук, профессор (Таврический национальный университет имени В. И. Вернадского); **И. С. Кочарян**, доктор экономических наук, доцент (Киевский национальный университет театра, кино и телевидения имени И. К. Карпенко-Карого); **В. И. Щелкунов**, доктор экономических наук, профессор (Украинский национальный комитет Международной Торговой Палаты); **В. В. Корнеев**, доктор экономических наук, профессор (Институт экономики и прогнозирования НАН Украины). **Региональный подход к обеспечению экономики специалистами с высшим образованием.**

Аннотация. Целью статьи является разработка модели и метода планирования подготовки специалистов с высшим образованием с учетом регионального фактора. **Методика исследования.** В работе использованы общенаучные методы: анализ, синтез, индукция, дедукция, конкретизация, абстрагирование, метод исторического и логического исследования. **Результаты.** В статье предложен подход к определению потребности и модель планирования государственного заказа на специалистов с высшим образованием в региональном разрезе по критерию минимизации капиталовложений в развитие высшего образования и обеспечения адекватного уровня социально-бытовых услуг в данном регионе. **Практическая значимость результатов исследования.** Реализация предложенного подхода позволяет поддерживать адекватный уровень социально-бытовых услуг в данном регионе при увеличении количества лиц, получающих высшее образование.

Ключевые слова: регион, высшее образование, модель планирования, капиталовложения, учреждение высшего образования (УВО).

M. Klymenyuk, Dc. Econ. Sci., Professor (V. I. Vernadsky Taurian National University); **I. Kocharjan**, Dc. Econ. Sci., Docent (Kyiv National I. K. Kharpenko-Kary Theatre, Cinema and Television University); **V. Shchelkunov**, Dc. Econ. Sci., Professor (Ukrainian National Committee of the International Chamber of Commerce); **V. Korneev**, Dc. Econ. Sci., Professor (Institute of Economics and Forecasting of NAS of Ukraine). **Regional approach to providing economics with higher education professionals.**

Annotation. The purpose of the article is to develop a model and method of planning the training of specialists with higher education, taking into account the regional factor. **Methodology of research.** The objectives of the article implemented by using the following research methods: analysis, synthesis, induction, deduction, concretization, abstraction, the method of historical and logical research. **Findings.** The article proposes an approach to the definition of the needs and model of the planning of a state order for specialists with higher education in a regional section on the criterion of minimization of investments in the development of higher education and ensuring an adequate level of social services in the region. **Practical value.** Implementation of the proposed approach allows to maintain an adequate level of social services in the given region with an increase in the number of persons receiving higher education.

Keywords: region, higher education, model of planning, investment, higher education institution (HEI).